

Den ubekvemme sandhed

Boganm: Bjørn Lomborg: Cool It

Opvarmning: Bjørn Lomborgs nye bog om klimaforandringer burde være pligtlæsning for politikere, embedsmænd og meningsdannere verden over.

Bjørn Lomborg: COOL IT 253 sider, 149,95 hos www.saxo.dk. Random House. UDKOMMER I DAG. Fem stjerner.

Af MARTIN ÅGERUP

Bjørn Lomborg er muligvis den dansker, der de seneste 10 år har haft mest indflydelse på den internationale dagsorden. World Economic Forum, Newsweek og Time har alle udråbt Bjørn Lomborg til at være blandt verdens mest betydende meningsdannere. Lomborgs bestseller "The Skeptical Environmentalist" fra 2001 er blevet udgivet på 11 sprog. Bjørn Lomborgs nye bog "Cool It", som udkommer på engelsk i dag og på dansk den 16. oktober, har derfor været ventet med spænding, og Lomborg skuffer ikke.

Opgør med klimadebat

Bogen er et veldokumenteret og velskrevet opgør med en klimadebat, som de senere år er blevet stadig mere skinger og uden jordforbindelse.

Lomborg anerkender, at mennesket via afbrænding af fossile brændsler og den deraf følgende udledning af kuldioxid (CO₂) har en indflydelse på jordens klima. Men som han påpeger og dokumenterer, er der i videnskaben ikke belæg for de mange påstande om katastrofale konsekvenser for mennesker og miljø, som ofte bliver fremsat i disse år.

Al Gore, Tony Blair og andre har udråbt klimaforandringer til at være menneskehedens væsentligste udfordring i dette århundrede.

Lomborg argumenterer overbevisende for, at global opvarmning er blot én af mange udfordringer, som menneskeheden står over for – og så langt fra en af de væsentligste.

Al Gore-filmen

Et godt eksempel på, at realitets- og proportionssansen er gået tabt i klimadebatten er den ukritiske accept af Al Gores film "En ubekvem sandhed" helt ind i den danske regerings rækker, hvor miljøminister Connie Hedegaard har erklæret sig »helt på linie« med Al Gore.

Man kan kun opfordre miljøministeren til at læse Lomborgs bog, som påviser, at Al Gore på en række punkter manipulerer kraftigt med sandheden.

For eksempel gør Gore i sin film et stort nummer ud af at vise billeder af, hvordan klodens kystlinie ville se ud, hvis isen på Grønland smeltede og havene steg med 20 fod (ca. 7 meter). Hvad Al Gore undlader at fortælle er, at sandsynligheden for et sådant scenarie er tæt på nul, og at det selv under ekstreme antagelser ville tage 1.000 år for havene at stige 7 meter.

FN's klimapanel estimerer, at havene vil stige med 35 cm i løbet af de næste 100 år. Omtrent samme stigning fandt sted i løbet af de seneste 150 år, og som Lomborg påpeger, er det de færreste, som vil pege på stigende have som et væsentligt problem i denne periode.

På samme måde vil almindelige mennesker om 100 år næppe være synderligt påvirkede af en vandstandsstigning på yderligere 35 cm.

Dyrt og ineffektivt

Ifølge Lomborg viser et stort antal studier, der har været igennem et *peer review* (hvor typisk 1-3 andre uafhængige forskere bedømmer studiet), at den forventede globale opvarmning vil have relativt beskedne omkostninger for menneskeheden.

Til gengæld vil det være meget dyrt – både målt i penge og i menneskeliv – at forsøge at forhindre global opvarmning ved at rationere menneskehedens adgang til billig fossil energi, fordi billig energi er en vigtig del af grundlaget for vores velstand.

Derfor anbefaler sagkundskaben en beskeden CO₂-skat, men derimod ikke et dyrt og ineffektivt kvotesystem i stil med Kyoto-aftalen.

Faktisk viser økonomernes modeller, at Kyoto-protokollen vil koste mere i tabt velstand, end den vil gøre gavn i form af forhindret global opvarmning. Med andre ord: Den vil gøre mere skade end gavn

Forfejlet konklusion

Her vil nogle læsere måske undre sig. Konkluderede Stern-rapporten, som udkom for et lille års tid siden, ikke det modsatte? Jo, men som Lomborg gør opmærksom på, er Stern-rapporten siden offentliggørelsen blevet kritiseret sønder og sammen af sagkundskaben på grund af alvorlige metodemæssige problemer.

Man kan undre sig over, at dette er gået upåagtet hen i den danske presse, når man tager i betragtning, hvor stor opmærksomhed rapporten i sin tid fik, samt hvor stor indflydelse dens forfejlede konklusioner kan få på den vestlige verdens energi-, miljø- og udviklingspolitik.

Lomborg argumenterer overbevisende for, at de forventede konsekvenser af global opvarmning som stigende have, flere hedeølger, flere storme og øget risiko for malaria bedre bekæmpes ved at satse på tilpasning samt økonomisk og teknologisk udvikling end ved at indføre energikvoter som i Kyoto-protokollen.

Rationering af adgangen til billig energi vil medføre mindre velstandsfremgang og dermed vil menneskeheden have ringere evne til at tilpasse sig de forventede (beskedne) klimaforandringer.

Det er vigtigt for forstå, at disse resultater ikke er udtryk for Lomborgs personlige holdninger. Der er derimod tale om en gengivelse af miljø-økonomernes vurdering i et meget stort antal modelberegninger og analyser.

Skærende kontrast

Bjørn Lomborg påpeger den skærende kontrast, vi i disse år ser imellem politikernes retorik og handlinger på klimaområdet. På den ene side udråbes global opvarmning til at være et af menneskehedens største trusler, mens man på den anden side åbner nye veje og lufthavne. Intet tyder på, at EU-landene samlet set vil leve op til Kyoto-protokollen.

I stedet for dette »institutionaliserede hykleri«, som Lomborg kalder det, foreslår han en langsigtet strategi, der bygger på forskning og udvikling inden for ikke-fossile energikilder og energieffektivitet. Han gør sig endvidere til talsmand for en beskeden CO₂-skat på 2 US-dollars pr. ton CO₂ som erstatning for Kyotoprotokollens planøkonomiske kvotesystem.

I stedet for at bruge milliarder her og nu på Kyoto, bør pengene bruges på mere presserende problemer såsom aids, underernærede børn og malaria.

Det bedste middel

Personligt deler jeg ikke Lomborgs optimisme med hensyn til verdens statsoverhoveders evne til at løse menneskehedens problemer såsom aids og malaria ved at smide penge efter dem. De seneste årtiers erfaring med ulandsbistand, der sjældent hjælper, burde give stof til eftertanke hos Lomborg.

Hvad mange lande i Den Tredje Verden allermest har brug for er at få indrettet deres samfund efter retsstatsprincippet med en blot nogenlunde tålelig beskyttelse af ejendomsretten og kontraktfriheden.

Men det er en detalje.

Enmandshæren

"Cool It" er fremragende skrevet. Argumenterne er stærke, og de formidles krystalklart. Men først og fremmest er Lomborgs budskab så indlysende fornuftigt. Hans appel om at nedkøle sindene og retorikken i klimadebatten og se på de kolde kendsgerninger for siden at træffe rationelle beslutninger kommer på et tidspunkt, hvor alle synes at ville overgå hinanden (og Al Gore) i dommedagsretorik.

Lomborgs bog burde være pligtlæsning for politikere, embedsmænd og meningsdannere verden over. Forhåbentlig lykkes det atter for enmandshæren Bjørn Lomborg at flytte den globale dagsorden.

kultur@jp.dk

Martin Ågerup er direktør for tænketanken CEPOS.

Lomborg argumenterer overbevisende for, at global opvarmning er blot én af mange udfordringer, som menneskeheden står over for – og så langt fra en af de væsentligste.

Økonomernes modeller viser, at

Kyoto-protokollen vil koste mere i tabt

velstand, end den vil gøre gavn i form af forhindret global opvarmning.